

Előfizetési árak:

Egész évre ... 4 kor.
Félévre ... 2 "
Negyedévre ... 1 "
Egyes szám ára 10 fillér.
Vidékre postán küldve
egész évre 6 kor.
A „Nyílt-tér” sora 30 fill.

Megjelen
minden vasárnap.
Kéziratokat nem adunk
vissza.

BÉKÉSI UJSÁG

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Szerkesztőség:

Békés, V. ker. 92., hova a
lap szellemi részét illető
minden közlemény kül-
dendő.

Kiadóhivatal:

Békés, V. ker. 92. sz.
(a volt Tassay-féle iskola),
hova az előfizetések, hír-
delesek és a lap szét-
küldésére vonatkozó fel-
szólalások intézendők.

Felelős szerkesztő: PAPP JÓZSEF.

Békési társadalom.

Ha valaki az 50 évvel ezelőtti társadalmi életet a mai társadalmi élettel összehasonlítja, oly különbséget talál a két élet között, mint a milyen a valódi és hamis gyémántnál mutatkozik. A régi erkölcsök tiszták, minden szennytől mentesek voltak. A régi időben az emberek erénye a tiszta baráti-szereteten, rokon-szereteten, egymás becsülésében s jóakarátában nyilatkozott meg.

Nemcsak a családi, társadalmi, hanem a közügy életében is önzetlen jóakaró törekvéssel mozditotta elő az egyház és község fejlődését. Ur és paraszt egymással rokonszenves életet élt, nem volt még akkor az uri-osztály és gazda közönség között kaszt különbség. Sem vallási visszahatás, vagy politikai harc, minden ember e város polgárának tekintette magát s tőle telhetőleg munkálkodott annak javán és boldogulásán.

Nem úgy van ma, már a kor haladásával az erkölcsi romlás is bekövetkezett. Ma az emberiség megfélemlített hivatásáról, a közjóra és társadalmi összhangra nem áldoz semmit. Önzők lettek — kik semmit másért, hanem mindent magukért tesznek. Csak nézzünk széllyel s látni fogjuk, hogy e szerencsétlenül

Békésnek nevezett városban mennyire lábra kapott az önkény. Olyanok vagyunk mint Verne Gyulának a Standard-Island mesebeli uszó szigetje, melyen az amerikai milliósok városa volt és habár a nagy Oceánon egy ilyen veszélyekkel küzdő uszó városban laktak is, mégis örökös torzsalkodásban éltek egymással, azok is két pártra szakadtak mint mi, s ha az egyik párt valami jót akart, azt a másik párt rögtön megbuktatni törekedett, úgy, mint nálunk szokás. Ott azonban csak a milliósok harcoltak egymás ellen, nálunk pedig a vagyonosabb osztály kelt harcra a jogait féltő kisvagyónu emberekkel. Itt is a hatalomra vágyó párt, mely kisebbségben van, a szegényebb osztályu többség nyakára akar ülni és e folytonos küzdelemben idegen segítséghez folyamodik s aláveti magát a hatalmasok által diktált rendszernek, megfosztja magát saját önállóságától, megbénítja önkarakterét s tetteiben a hatalom szuggeszciója szolgálatában áll csak azért, hogy a szegényebb, de lelkiismeretben gazdag embertársán uralkodhassék.

Például szolgálhatnának Békés község életében az eddig létesített intézmények, mert egyetlen egy sem nyugszik oly alapon, mely a községnek anyagi hasz-

not hozna és e szegény nép terhén könnyítene; de sőt inkább reá kell tüzetni és a nép terhe nem hogy apadna, hanem folyton szaporodik. Ott van a rosz gazdálkodás áldozata a békési erdő. Ma-holnap teljesen elpusztul és midőn már az erdő reális értékének 1 %-át sem hozza meg, most évek hosszú során tartott vita után jutott a képviselőtestület annyira, hogy komolyan foglalkozzék annak kicserélésével, kiirtásával.

Többször be lett bizonyítva, hogy a Fasmelléki erdő kiirtásával Békés községnek jövedelme legkevesebb 24 ezer koronával gyarapodna, mely a közteher viselés mérlegét azon magas fokról, amelyen ma áll, nagyon leszállítaná s az adózó közönségen nagyon segítene, e mellett sok száz családnak nyújtana megélhetési módot, de a nagyközönség zárkózkodva fogadta azt az ajánlatot, félt, hogy hamis manipulációval elveszti ősi birtokát, tehát fenntartotta a régi rendszert. Most már talán belátja, hogy csak úgy segíthet magán, ha a közelében levő pusztulásnak indult erdő helyett mást vesz és emezt kiirtva szántóföldnek használja.

Ott van a Bérház, melybe a község 240 ezer koronát fektetett, ennek a bérleti összege levonva belőle, az adót

Remény.

*Csalfa remény, ne hitegess tovább,
Mint szomjazó utast a délibáb;
Fellegrárat ne mutogass nekem:
Ha gyors szellő elragadja tőlem.*

*Nagyon régen ismerjük mi egymást,
Es azóta játszadozunk folyvást;
Te integetsz: én utánad megyek.
De elég volt, már nem vagyok gyerek...*

*Ne hidd, ne hidd, édes kis tündérem!
A multakat én számon nem kérem:
Vezess tovább ismeretlen helyen,
Csak egyedül benned telik kedvem,*

*Jól tudhatod egyetlen virágom,
Hogy nincs senkim ezen a világon:
Ha elhagynál, mi lenne belőlem?
Ne távozz hát soha el éntőlem.*

T. S.

Tapasztalatok

amerikai tanulmányutamról.

— A „Békési Ujság” eredeti tárcája. —
Ira: TARNÓCZI LAJOS.

Ez ellen már védekeznek a magyarok is, amerikai minta szerint. Hatalmas betegse-

gélyző egyletek (20-tól 10000 tagig rendelkező) keletkeztek. Ezek valamelyikének igyekszik tagja lenni minden ember. Ott a vagyonyűjtés módja ez. Biztos örökség.

Kevés havidíjat kell fizetni, minden halálozást után kivétel van, ebből gyűlik be az elhalt örököseit illető járulékok, melyek az egylet nagyságához képest változó.

Minden ilyen egyletnek külön neve, színe, jelszava van. Apró, diszes gombokat, érmekeket készítenek, ezeket a tagok állandóan hordják. Majdnem minden amerikai ember kabátján vagy nyakkendőjén látható ilyen jel. Így például a legismertesebb angol egylet a „világ száraz fa emberei” nevű szövetkezet, amelynek sok letelepedett magyar ember is tagja. Címe ez a három betű: W. O. W. (Woodman of world.) melyet emalirozott kerek gombon hordanak a tagok.

A magyar egyletek közül a leghíresebbek: a bridgeporti szövetkezet, mely számos apró egyletet foglal magában, a Rákóczy egylet stb. Megjegyzendő, hogy újabb időben minden egyház igyekszik hívei körében is ilyen egyletet szervezni, ez a legtöbb esetben sikerül is, miáltal egy kapocsal több van, amely a híveket a templomhoz köti. A munkásság ily irányu berendezkedni tudásának, és a boldogulás biztosításának eme lehető-

sége az oka annak, hogy Amerikában a közelebb lefolyt három év megrázó válságai alatt sem találkoztunk oly arányú tömegmozgalmakkal, mint amelyek Európa társadalmának ereit ma feszítik.

A „krachot” csak epizódnak, olyan könnyebb zökkenésnek tekintették, mely a kocsist arra figyelmezteti, hogy rossz utra tévedt; fordítson a rudon, de azért hajtson tovább sebesen.

Pedig ez a zökkenés nem csak a kocsi-ban ülőket billentette meg, hanem nagyot rántott a lovakon, a munkás milliókon is. Ösmertem munkásokat, kik egy nap alatt 10 évi keresményüket veszítették el. Akik valóban mártirjai amerikás voltuknak. Idehaza hűtlen lett hozzájuk feleségük, gyermekeiket már több év óta nem látták, és most éveken át végzett megfeszített munkájok, öszekuporgatott eredményét egyszerre veszítették el.

Azért nem estek kétségbe. Csak egészségök legyen — mondották, — meg élnek és biznak megsegíti őket az Isten, mintha csak, a költő szavait igazolták volna:

A szegénynek drága kincs a hit,
Tűrni és remélni megtanít,

* * *

és fentartási költségeket $1\frac{1}{2}\%$ jövedelmet sem hoz meg; de fenn kell tartani a községnek, mert csak üressen nem állhat. Ennek építése alkalmával is sok harc folyt a község értelmes lakossága és az intéző körök között s bár eleve tudták, hogy a község lakosaira ezen építkezésből kifolyólag tetemes teher hármlik, mégis — a kor jelszavát hangoztatva felépítette azt — a helyett, hogy ennek a vagyonnak jövedelmezőségét jogánál fogva biztosította volna, concurenst engedett vele oly helyen, ahol ily jellegű szállodát nem is lett volna szabad építeni.

Ott van a vicinális vasut, mit jövedelmez ez a községnek a befektetett tőkével szemben? Bizony semmit sem, sőt évtizedeken át a községnek kellett, talán még ma is kell ráfizetni, különösen most, mióta a becsempészett gyermek (a motor-vasut) elvette a szájától a részére főzött tál lencsét, csupán arra szorítkozik, melyet nagy kegyesen meghagyott neki.

Ott van a Fekete és Fehér körözs medrében fetregő tengeri kigyó, melyet még Csuba Ferkó sem tudna kihuzni Odujából, pedig már sok jeles községi bíró fogta annak kötelét, de visza rántja melyből azután keletkezik a köz és társadalmi hajsa.

Óriási perpatvar, melyből a község Isten tudja mikor bontakozik ki — de a közönség isza a levét, mert a gyűlölködés magja csirázott ki benne s a béke helyet vizsályt terem. Mindezen bajok mellett ott áll a társadalmi zülés, széthuzas, melynek anyagát a követ választás és pap választási harcok képezik.

Bizony szegény városunk áldatlan tár-

sadalmi életet él, a meghasonlás minden napi, a személyeskedés és botrány hajhászat anyira tért foglal közéletünkben, hogy az emberek csak lát csövel szemlélik az utcákat ha a dolgaikba járnak s vigyázva néznek körül, hogy nem találkoznak politikai ellenfeleikkel s ha véletlenül összehozza őket a semleges területen zsebbe dugott s összeszorított ököllel adnak helyet egymásnak.

Sokat lehetne írni ezen színpadí hástást előidéző jelenetekről, különösen a a korcsmákban történt epizódokról, de legjobb róluk halgatni, mert már az is sok amennyit eddig tud a világ.

Jelölés a békési ref. lelkészi állásra.

A néhai Vincze Ödön lelkész elhalálozásával megüresedett lelkészi állásra a jelölés f. hó 26-án Gyulán ment végbe. A lelkészjelölő bizottság Dombi Lajos esperes elnökle alatt Baji József és Szabó Emil egyházmegyei tanácsbírákból és a békési ref. egyház két kiküldöttéből: Körber Tivadarból és Szabó Istvánból állott. A pályázat lejártáig 30 pályázó jelentkezett, ezek közül a bizottság 26-ot jelölt, négyet pedig a jelölésből kizárt. A jelöltek a következők:

1. Dr. Márk Ferenc okányi ref. lelkész, egyházker. tanácsbíró (kitünő) 2. Ráczy Károly Szapárfalvai ref. lelkész (kitünő). 3. Papp Gusztáv hajdusámsóni ref. lelkész (kitünő). 4. Enyedi Sándor s. l. Gyula (jeles). 5. Mécsáros János ócsai r. l. (jeles). 6. Sipos József milotai r. l., egyházm. tanácsb. (jeles). 7. Szombati István mosncai r. l. (jeles). 8. Melkó István vasmegyeri r. l. (jeles). 9. G. Szabó Gábor nagyváradi s. l. (jeles). 10. Kis Károly nagyváradi s. l. (jeles). 11. Szabó Mihály dobozi r. l. (jeles). 12. Nagy Vince csapdi r. l. (jó). 13. Ajtai Jenő mártónfalvai r. l. (jó). 14. Kájel István balatonöszödi r. l.

ve egy elnökválasztással megteremthetőnek tartják.

Pedig maga a baj megmutatja a helyét és a gyógyítószer is.

Kiket sujtott a csapás legjobban? A munkásokat. Ezer meg ezer gyárat kellett egyszerre becsukni, melyeknek szomorú, kopott, redves falai azóta üresen, pusztán, kietlenül merednek a vasuti kocsik utasai felé. Millió és millió munkás maradt, pénz és kenyér nélkül. A pénzt annyira kivonták a forgalomból, hogy a gyárakban papiros utalvánnyal fizettek, erre jegyezte azután a kereskedő számláját, és ha az adósság a levélen kitüntetett összegű munkadíj értékéig rugott, az utalványt a kereskedő tartotta meg. Ezeket azóta mind kifizetgették.

Mi volt ennek a hirtelen beállott változásnak az oka? Mint már említettem a surplus, (szörplős) vagyis a tultermelés.

Mig Amerikában az ő kontinensük ipari szükségleteinek kielégítése mellett szinte megfeszítve folyt a föld összes kultur' népei részére az egyoldalú ipari termelés, nem méltatták figyelemre a belső gazdasági berendezkedés megteremtését. Elhanyagolták a földmívelést valósággal pazarolták a nyersterméket. Az erdőben meg gondolatlanul óriás pusztításokat vittek véghez, annyira, hogy amint br. Amerózy philadelphiai konzuli ta-

(jó). 15. Tariska Sándor kölcei r. l. (jó). 16. Barta György köröstarcsai s. l. (jó). 17. Kovács Sándor vajdahunyadi r. l. (jó). 18. Mózes István szatmári s. l. (jó). 19. Gy. Kovács József nagykárolyi s. l. (jó). 20. Keresztessy Károly kis-szántói r. l. (jó). 21. M. Szabó Miklós királydaróczi r. l. (jó). 22. Horváth Imre majtisi r. l. (jó). 23. Elek Sándor szeghalmi s. l. (elégséges). 24. Barkász Kálmán biai r. l. (elégséges). 25. Sáfár István körösladányi s. l. (elégséges). 26. Hamar György vadászerdei r. l. (elégséges).

Nem jelöltettek Kádár Lajos nagykanizsai r. l. és Torma Béla battonyai h. lelkész, mert az állás megüresedése után az egyház községben megjelentek illetve tartózkodtak és ott lelkészi teendőket végeztek. Pályázatuk hiányos felszerelése miatt nem jelöltettek Bihari Lajos salánki lelkész és ifj. Görömbei Péter mándoki lelkész. A jelöltek névsora a f. hó 30-án istentisztelet után a templomban, a szószékről kihirdettetett.

A választás napját az esperes most már végérvényesen f. évi február 20-ára tűzte ki, mely körülmény az egyházi törvények rendelkezései szerint február hó 6-án és 13-án fog a híveknek tudomásokra hozatni.

Egyházközségi képviselő választás.

A helybeli ref. egyház községi képviselő választás f. hó. 18-án zajlott le. A választás iránt elég nagy volt az érdeklődés. Mig régebben 50—60 szavazó ha jelentkezett s 10—20 vokssal is bejuthatott valaki, addig most 300-nál több szavazó jelentkezett s 282 vokson alól nem lett képviselővé senki.

Ez a nagy érdeklődés örvendetes dolognak látszik.

Az összes szavazatok két lista szerint oszlottak meg politikai pártok szerint. Ez már nem örvendetes, hanem beteges jelenség, Az az éles ellentét, mely nemcsak politikai, hanem társadalmi és egyházi téren is megnyilatkozik, s egyházi és községi gyűléseken is, a legapróbb kérdésekben is min-

násadó a mult(1909) évben a magyar kormányhoz intézett hatalmas jelentésében kimutatja, Amerika pár év mulva nem lesz képes előállítani a hajóépítéshez föltétlenül szükséges kemény fa anyagot a kellő mennyiségben.

Itt tehát importra szorúl.(Ambrózy báró hathatósan sürgeti tehát nálunk az intenzív erdőművelést, különösen a kemény fa anyag produkálását, melyből 10-15 év mulva nagyon jó üzlet kínálkozik). Általában mindenolgy oly bőkezűen bántak és bánnak ma is, hogy egyik nemzetgazdának becslése szerint Amerika domb-jain(szemét dombjain) elhányt milliók hevernek. Csak meg kell vizsgálnunk egy ilyen szemétdombot akár melyik város szélén (New-Yorkot nem említem, mert mint a rengeteg mennyiségű szemetet a tengerbe hordják,) és igazat kell adnunk ezen állításnak. Tömérdek ócskavas, konzerves szelencze géprészek, használt ruhane-mű, papír tömeg csak kocszig égetett szén-özön az egész, ugy hogy a környéken lakó szegényebb családok fiai ezekből szedsze, rostálják ki tüzelő anyagukat, Örök tűzek égnek itt, a melyet serényen táplálnak a „boysok“ kik közül évenként szintén elég egy-kettő.

(Folytatása következik.)

A kivándorlók helyzete a jövőben.

A természet sohasem engedi magát megcsufoltatni. Fizikai tétel az, hogy minden hatás ellenhatást szül. Ez az igazság bizonyosodott be az 1907-ik évben Amerikában is. Az 1885-től szédítő arányokban megindult ipari termelés 22 év mulva meghozta eredményét a *tultermelést*, angolul surplus, (szörplőszt) ennek folytán a súlyos gazdasági válságot.

Ennek valódi okára Amerikában nem akarnak és nemszeretnek rámutatni. Okolják a milliomosokat, a trósztokeket, a nagytőkéseket, csak a saját hibájokra nem akarnak ráismerni; *fáznak a nagy, súlyos és kéréltetlen igazságoktól, amelyek emberi tehetlenségünkben fakadnak. Az ifjan csapongó, vállalkozó amerikai szellem fél magára alkalmazni a viszonyokkal és a körülményekkel való számolás levét, mert ezzel a zsenialis tervek, nagy sikerek és kolosszális alkotások megszűnésétől, halálától tartanak.*

Ők pedig ezekhez már hozzászoktak. Előtők semmi se legyen lehetetlen. A fajnászkeségnek emez érzete tette szinte vakká ezeket az embereket, akik ott mint benszülöttek és ámitott bevándorlók napról-napra a régi jó idők gyors visszaállását remélik, illet-

dig két kifejezedett csoportra osztja az embereket, nem egészséges dolog.

És merjük állítani, hogy ok nélküli is.

Mert mi oka lehet? Mi az oka annak, hogy egyszerű emberek úgy fegyverkeznek egymás ellen, mint két ellenséges tábor?

Azt mondják, hogy a szegényebb osztály ellensége a módosabbnak s leszorítja ezt arról a térről, mely ezt megilletné, az egyház és község vezető álasaiból.

Vajjon igaz-e ez? Hát abban a szegény kubikos pártban nincsenek-e módosabb emberek akármennyien? S vajjon lehet-e azoknak panaszuk a mellőzésre, vagy ellenszenv miatt nem választják-e be őket egyházhhoz, községhez?

De másfelől azt látjuk, hogy ha ebből a kubikosnak nevezett pártból a másikhoz csatlakozik egyik másik, frontot csinálva azoknak, a kiknek a vállain ide, vagy oda emelkedtek, akkor azoknak már nem hiánya szemére az e gazdák pártjának nevezett csoport kevésbé vagyonos voltukat, vagy éppen szegénységüket, akkor azok már értelmi osztály lesznek.

Nem a vagyon vagy annak hiánya tehát az ok, hanem egészen más. Az hogy némelyek a szegényebb sorsu emberektől idegenkednek, azokat lenézik, s a hol azokat látják, nem szívesen állanak közéjük.

Ennél is nagyobb ok pedig az, hogy némelyek ezt a beteges gondolkodást még istápolják, a saját önző érdekeik céljára kihasználják, az ellentéteket mesterségesen szítják s a közönség egy része felül nekik, a horgaikra engedi magát aggatni, sokan abból a szemöket kápráztató okból is, hogy azok fogják őket nyeregbe ültetni.

Érdeklél, önző célokkal szemben azután hiábavaló minden jó igyekezet, az igazság is. Ez pedig egyháznál, községnél beteges állapotokat szül.

A hiba tehát nem annyira a közönségben van, hanem az ékverőkben s az állapotokon az segítene, ha a közönség nem engedné magát ezek által felhasználni, s látná be, hogy semmi oka sincs arra, hogy a magaszórú embertársaival ellenséges táborot csináljon.

Akik most a választás alkalmával kiestek, vagy be nem juthattak az egyháztanácsba, ne másnak tulajdonítsák, mint csupán annak, hogy a saját fajtájuktól elszakadva, törtetők és kikopottak hálójába kerültek s a nagy közönséggel szemben ellenséges táborot csináltak.

Jobb volna aközügy és az igazság szemelött tartása, egymás megértése, s a jó békességre való törekvés,

A választás eredménye különben a következő. Megválasztottak:

Vas Imre, Gáspár János, Domokos Mihály, L. Szabó Károly, H. Nagy Mihály, Hégyel Ferenc, Cz Mészáros István, Fehér Ferenc, Szücs István, Horvát Antal, Lipcsei Gábor, Panyi Mihály, Egeresi Pál, Kis Sándor, Nagy István, K. Szabó Imre, Varga János, Varga János, Szilasi Gábor, B. Szabó István, Kis Gábor, Szerencsi Imre, Egeresi Sándor, Nagy Károly, Szabó István, Pikó Ferenc, Hégyel Mihály, Szerencsi Sándor, Hajdu János, Bereczki István.

Megjegyzések a Békési Lapok múlt (Jan. 16-iki) számára.

A Békési Lapok múlt száma megtisztelt

azzal, hogy teljes gárdájával kirozott ellenem. Rugnak, vágnak, köpnek, szidnak handa-bandáznak mint vásári komédia előtt a pojáca had, vagy az a bizonyos állat, amelynek tüzes taplót tesznek a fülébe.

Pár szóban szándékozom megfelelni. Ügyem „sub iudice est” eldöntetlenül bíró előtt van.

Nem keresem a hasonlóságot, hajánál előrántva a két első cikkirő neve, azok eredeti jelentése, meg a hozzájuk fűződő fel fogás között. Azt tudjuk mindnyájan, hogy a farkas jól harap, szépen ugat és kitűnően fut. A török-vel amugy is sok bajunk volt. Kora, neve, átkos emlékezetű. Képzettségökben sem kételkedem, bár én egyikhez sem kívánkozom beiratkozni. Azt sem keresem, hogy ők hol jártak. Elég annyit tudnom, hogy Békésen nevedektek nagygyá!

Dr. Török Gábor előadásából itélve úgy látszik azok közé az emberek közé tartozik, akik diákkorukban versírással foglalkoztak és ő különösen tanulmányozta Vojtina Ars Poetikáját, amelynek következő sorait mot-tójává is tette:

Nem a való de; annak égi mássa
Lesz, amitől függ az ének varázsa;
E hűtlen hívség, mely szebbit, nagyit,
Sulykot; bizony, nem egyszer elhajt.

Az a baj csupán, hogy ezt az első hevület elpárolgása után ma igen prózai reális tényekre is alkalmazza. Lelke rajta. A költőnek nem is hisz, meg is bocsát az ember. Ő már letette a lantot. Nyugodjék békében!

Kirukkol még egy „keresztes” vitéz is. Vele egyáltalában nem foglalkozom. Ugy járt ő, mint mesebeli elődje, aki oroszlanbörbe bujt, és grasszált is mindaddig, míg a hangját meg nem próbálta. Ez a hang méltó öhozzá. Vele vitatkozásra csak egy mézárós méltó, de ennek tagló is legyen a kezében.

Én tisztából kifolyólag is, kiterve az ilyen otrombaságok elől, neki is keresztyéni szeretettel egyszerűen megbocsátok.

Ezeket a megjegyzéseket is szívesebben elhallgattam volna. Megtámadtak, meghurcoltak, sőt most már legyeskedtek is. Azért tettem ezt a legyintést.

Tarnóczy Lajos.

Jákói ur sikkasztó! Jákói ur még ma is igazgató! Mi ez?! Hallgatnak a lapok.

Amint múlt számunkban megírtuk, Jákói Károly polgári leányiskolai igazgató a kezeleése alatt álló múlt iskolai, évi (1908/9) tandíj egyrészeről községünk pénztárába nem számolt el.

Az előjáróság a számadást átvizsgálva azt találta, hogy a hiány 395 korona, bár mint múlt számunkban jeleztük, a hiány előreláthatólag nagyobb volt.

A főszolgabíróhoz tett feljelentés alapján f. hó 26, szerdán délelőtt tartatott meg a vizsgálat ez ügyben Popovics Szilveszter főszolgabíró elnökelete alatt, jelen voltak: Dr. Török Gábor, (a főpatronus), Farkas Gyula, az iskolaszék részéről, Szathmáry Gábor főjegyző és K. Nagy Gábor bíró a község részéről.

Jákói ur nem jelent meg rendes szokása szerint a terminusra. Utánna kellett küldeni.

Ekkor támitott fel alaposan bepálinkázva. (Szükség volt a bufelesztőre.)

A vizsgálat során kitűnt, hogy 1908 szept. 1-től 1909 dec. 31-ig nem fizetett be a község pénztárába 952 koronát, amit pedig tandíj címén oly alapos szigorúsággal szokott volt bevasalni a szülőkhöz.

Kérdőre vonatván bárgyu módon kijelentette: *A pénz nincs meg. Ahogy jött, úgy elment, de talán a jövő hónapban, vagy év végéig vissza fizetem.*

Ennyi volt a megjegyezni valója. Beismerte saját maga a sikkasztást; *mert vajjon mi más — kérjük Önt is híres distingváló Török ur, — közpénznek magáncélra való fordítása, — mint sikkasztás.*

Hát, aki azt teszi, hogy hívják másképp, mint sikkasztó? És az ilyen urakkal szemben mi a közvélemény ítélete, és a törvény szava?

Tessék csak most alkalmazni azt a fényes igazságszolgáltatást, amit önök akarnak itt gyakorolni boldog-boldogtalanon, és nehogy véletlenül szerezzenmosdatás legyen „szappanozásuk”ból.

Érdekes körülmény különben, hogy Dr. Török Gábor iskolaszéki elnök ur a vizsgálat alkalmával kijelentette, *hogy neki halvány sejtelve sem volt arról (?) hogy Jákói pénzt is kezel.*

No, hiszi ezt valaki?! (Hiszi a pici.) vajon miképpen itéli ő ezt a dolgot.

Vagy talán ő még továbbra is barátja akar maradni Jákóinak, a sikkasztónak?

A főszolgabíró a vizsgálat eredményéről jelentést tett az alispáni hivatalnak.

Hosszas tanácskozások folytak e tárgyban, vajjon miképp lehetne a községet az anyagi kártól valamiképpen megmenteni, mert Jákói fizetésének lefoglalható részét, már hosszabb idő óta hitelezői teszik zsebre, míg háza szintén tul van terhelve adóssággal.

Kiváncsian várjuk, mikor fogja az alispán Jákói ellen a bünvádi feljelentést megtenni? És ez az ur még ma is igazgató a polgári leányiskolában?

Ez akarja pumpolni továbbra is a szülőket! Ez akar hirdetni erkölcsöt, tisztességet, igazságot serdülő növendékek előtt?

Ezt mind megtehetné a tanfelügyelő jószívűsége, az alispán kegyes jóindulata és elnézése, Dr. Török Gábor barátsága, mindenek felett pedig a békési nép birkatűrme folytán?.

Többé ezt nem hihetjük.

Ujdonságok.

— **Gyógyviz.** A legtapasztaltabb orvosok tanácsolják, hogy egészségünk fentartása érdekében elsősorban a **gyomor**ra ügyeljünk. — A ki gyomrát rendszerben kívánja tartani, tegye szabálylyá, hogy minden héten egy bizonyos meghatározott napon, például minden hétfőn vagy minden szombaton, reggelizés előtt $\frac{1}{2}$ pohár **Ferencz József**-keserűvizet igyék. Ezen régóta bevált természetes tisztítószert bámulatos felfrissítő hatással van az egész emberi szervezetre.

— **Színészet Békésen.** Kunhegyi Miklós színigazgató, ki négy éven keresztül az erdélyi színikerület igazgatója volt engedélyt nyert a vallás és közokt. miniszterium-

tól. a hol most a színészeti ügyeket intézik—, hogy az igazgató nélkül maradt alföldi területen működhessek. **Kunhegyi** igazgató jól szervezett társulatával Békésre is ellátogat 14 előadásra s febr. 5 én kezdi meg a **Korona** száló termében **Erdészleány** operettel előadásait. Csupa újdonosság kerül színre a rövid színházi idény alatt. A bérlet 12 előadásra terjed. I hely 20 kor. II hely 14 kor. Bérlet az igazgatónál lehet, a ki e célból személyesen fogja felkeresni közönségünket.

— **A nagy harang.** újra öntése tárgyában, csütörtökön kötött szerződést a ref. egyház Hönig Frigyes aradi harangöntővel. És pedig: Hönig átveszi a régi harang kilogramját 2 koronáért, az újnak kilogramját pedig önti 3 kor. ért. Mivel a teljesebb összhang miatt a megrepedt haragnál, mintegy 100 kgrmmal súlyosabb szükséges, az új harang mintegy 1700 koronáb kerül. E váratlan költségek legalább részbeni fedezésére, *önkéntes adakozásra hívja fel a hívek figyelmét*, a presbitérium, mely adományokat a gondnoki hivatal veszi át.

Thükéntetes Szerkhezethü Oreság!

Szüremcsés ja naphat khivánom! Ürülm, hodj von szüremcsém! Olejan réghen láttom o szerkhezethü oreságt. Odj mekhváltozta moghát, minthagyha nem is oz valna, o ki valta. Ógy megfiatalodta. O bogysz se nem szörke. Tholán volomi Stella-vizelettel irdekelt oztot. Tholán sak üsmeri enkhemet? In o Szoponkhüvi váltam, de mast mekhváltuztam o nevemet edj küség, Szoponkhüvetire, mert gépvüselügelültnek léptetek fül mogomat legküzelep, mert hollok, hodj gépvüselü választások lesz. Mert nem okhorok, hodj oz enyém Zálíkhám osztot mangyan, hodj sak én nem vodjok gépvüsejü. Még nem thotok bizemosan, hodj millejen progrosal lipem fül, tholám nedvennyulcas szuciliszt poroszt progrosal. O Thörek oreság, mekh o Gyobdász Géza oreság, mekh o Zászló Piter oreság mekh is igért thámogatást, ez otóbi mércsikelt nopidij melet.

Khülönben in mast mesze füljüdjüvök. Omerikába thetem thonolmány otot, inkhugnitóban okortam otot, ozért nem mantam eztet o dinstelt khüzemségnek. Oz ünáló modjor nümzeti bonk fülálításának oz otját is megedjengethem és oztot okorok, hodj Bükhésen állitsonk fül. Itend thonálonk szogérthü bonkdirektör oreságokot is, o kik phorlogosan heverészik. Betheszönk o Henc oreságot is, nem o khümencébe, honem direktörzsákba, mekh o Dum Okos Piter ozsákot is, mert o thühecsék és szogirtelem nem heveriszheti porlagan, ez nümzetgozdoszákiki tikazlás van. Oz erüket hosznositni kel. Ilején erüpacsékalás von osztot is, hodj o megyei küzügozgotási bizetsák o Murvaij oreságt minden olbizetsákból kihogyot. Micsede elgyárás von ez? Hát ukos embere nincsen otond szökséges? Hát von ü sak edj ütödik kerék otond, vodj ojtófél, vodj khüszéb, vodj sárthürlö oz ojtó elütte?

Ilején inproktikos vodjonk mi modjorok. Idj lebecsölönk és elkedtevenitönk o khüzért ünzetlenöj monkálkodó tehecségekt.

Mboh, eztet von improktikos. O holot o vízbe kel theni, és o hoszonvehetü théglát

nem szobod oz ötfélen hogyni.

Mastand én ozért djöttem hozo, mert o Csit oresák citálta enghemet, sokhodj suká koptom megh oz özenet. Okor süetem, rü-pülő gépen djütem, sokhopj mekkhelet várni, mig thükéletesitek osztot.

Holok, hodj ozuta nodj váltuzásak von ithon. Mátjás khiral is it jártó és suk fényes gitöntetés uctagata. O Thürek oreság ürüküs gépvüselügelütnak lette künevezve, és párbojkodekszek tódorságát nyert Szügedi oreságal edjöt; O Csit oresák o bükisi odvori upero szénház primodonnájának és oz igoz hitü kothlörikos oszonságok füvidnyökének lette künevezve opostoli cimel. O Forkas Gyola oreság phárboj-okadémiai tonár lette o Bányai oreságal egyött, megh a B. L. volóságumós belsü titokzotos mankatársaságnok o Csit oreságal egyött. Gyobdász Géza oreság fürend lette és odvori thomácsos, o küség gyobdai szálításai terén elküvetett elönös érdümeijért. Gyákói oreság bábaképezdei füigozgotu lette és o becsöletrend nodj kürosztyét kopta és koszinóitogságt; ezen khüvül az összes tonintézetek füpintzárusa lette. Somorgya (ott tanította ü elübb) megválosztotta üt düszpálgárrá.

Nyorga oreság tonári diplonyt kopta és okadémiokos togságt. Bogaria oreság lovag lette és pertu o királlal.

Dumokos Piter oreság oranj kolcosos vitéz lette. Ezeküket sak holomásbul thodok. Nem górantizhotok onthentikosságt. Mast már nem is thodok, künek millejen titolos kidokálja magát? Nacságus, méltúságus, kedjellemes, vodj opostoli szentsig? Sojnálok, hodj én is nem túsztülekedhettem mogomat ü fülsige elütte és nem mondhatam neki: szervocz!

Holok tuvábbá, hodj o Törek oreságék nodj dulgokat megsebkkedték. Meksinált ü o füpöpi jovak szekuralizáción; ulcsóbbá thet oz ürletés o grüüi molonyba o szügenség juvára. Báboképzü okodémiát állitota fül. Oz üvé álonó thübségi pártya fényes diodjlojmotok njerte o legotóbi válosztásuknál. Sak osztot sojnálok, hodj o thuronjsináló nyólászos Dum Okos oreság njogolombo vonólta mogát o bresbütershégbül, o nodj horong mekh is repedte e mioti fájdjloj mábo, hodj mü lesz oz eklézsínagugábul? Ez von edj nodj vesztegsék és nümzetgozdosághi fecsérles.

De holok osztot is, hodj nodj dulgokh khüvetkezik mogukhot mastand. Vilongós vülágütást sinálják. Meghétküztem én is, huzok o süveket, omerikai jártmánt. Ozótand popválosztás is khüvetkezezi. Okhur mast münjájónkra szökséges von. Hejt khül álan. Ozért sietem én is.

De thodok osztot, hodj minekotánd mesze füljüdjüvök, osztot khérdenek thülem, hodj mi ojság von otand, müket látam? Milleje otand oz élet? Von-e suk phénzet?

Edj nodj ojság oz von otand, hodj o Csit oreság khüteménjei nojd szenzáción sinálto Omerikában is. Mast már megthodtak atand is oz üvé virtikliküs nevét, és mastand nünccsen népczeröb nevet Omerikában, mint oz Olyháci névnel.

Már oz omerikai szumarak is thodnak belüle khét mogányba hongzót, oz á-t megh oz i-t, sokhodj viszafele ejtenek ki osztot, szokasztor ógy mint o modjor szumarak, mert nekhik internacionális njelvök von, o mi edj nadjon proktikos dulogh. Nü, ja, nem khül nekik se üdegen njelvet thonólni, se vulopökh, se eperantóni njelvet se nem khül thonólni.

O popogánjok is münd oszt o nevet khüobálnak oz özletekben: Olyháci! Osztat gundolnád, hodj voloki töszentete, én is osztot gundoltam és ünkéntelen rá mundtam, hodj ügéséghire khüvánok!

Oz Edjesölt Álomok ölnöke is mektholta modjoról, hodj oz Olyháci oreság khüteménjeibe djönjörkhühese. Én thonitotam ütet o modjor njelvre, mert osztat mandat, hodj senki se nem ejt ki osztat ollejan zengedözösen. Sojnálnak oz omerikánusok, hodj nekhik nincsen edj ollejan szelemes poét és irnok.

Etül eltheküntve, nodjon khazdakh arszágh oz. Jul von attand dulga, o künekh von suk phénzet.

Sakhodj nodjon suk salókvon atond. Én is huztam edj szotyor aranyt nyers álopakban. Gandultom, ju lesz o bükési bank olopjának. Sárgo valta osztot, de homis valta, mert megböbösödte mogát és oz operenciaba kelet dubni osztat. Sojnálok ezt oz olobot. Nodjon khül vügyázni Omerikában. Látam atand suk — suk sodálotos dulgokhat. Mastand sak osztot említek, o kit indolászumkhor látham. Edj üskori urias nodj — nodj álotnak o meghkhüvesedet csuntvázulatyát thonáltak és hoszonnédj wogonkhucsiba szálitotak osztat, pürsze, oz ágyávol együtt, o kibe fekötte, oz pediglen sak oz anja fülv valta. Hormic métr huszu valta. Üskori sárkánynok, vodj dinozaurusnak hivtak; nem thodok, hodj ük moguk ógy hivtak-e mogukat? Osztat mandanak, hodj milió és milió évekel ezeltöt élté, oz ógynevezetü kréta — kurszakban. Élve vodj két-száz métr mázso lehetne. Szálítása, küásása legoláp is százezer korunába kerölte.

Edj illejen nodj üskori álot csuntvázt lát tom én a Pittsburgi mozeonban is. Huszusága 48 lép, mojosága 14 lép vulta. Kuponjáj sak khét lép és oz agyürege sak münt edj dió, okhorát vulta. Diplodokusnak neveztek ütet, Sukszor o nodj testbe milejen khüvés o velü, oz ész!

Eszembe jotota erül oz álosrul oz Ojháci oreság és osztat gandultam, hodj millejen elükelü poziciont fuglalta volna ü el oz ürodjloj terén o dinózaurusok és diplodokusok khüzte!

Máskor mojd thübet is elüodom o thopaszlatyaimoul. Mastand ogyálok moghomat.

Agglegény.

Istenem! hát ezért születtem én,
Ezért szült engem a korhadt világ?
Hát számomra már csak tövis terem,
És nekem már nem nyílik több virág..?

Hová lettetek tündéri álmok,
Mit nagy reménnyel szött a képzelet?
Hol van a sok imádott szép leány..?
Minden elhagyott, senki sem szeret.

Hej! szép ifju kor, ha rád gondolok,
Még néha-néha újra ébrednek,
Eszembe jutnak vidám napjaid,
S elragad a csalóka képzelet:

Tündér arcu mosolygó leányok,
Ott érzem magam újra köztetek;
Bájos zenétől felvillanyozva
Táncra perdülök újra veletek.

Fiatal vagyok, csinos és erős,
Rajong értem a női hadsereg,
Szebbnél szebb párszem integet felém,
Szebbnél szebb ajak sugja, hogy szeret.

Virágról virágra röpülök én,
Szívem nyugodni nem talál helyet;
Böven aratok a csók mezején:
Ajkam mindegyre másikkért eped!

De hajh! az évek mulnak, szállanak.
Eltűnik sok szép ismerős leány;
Ujak, szebbek teremnek helyükbe:
De már alig vesz észre egynehány.

Meg-megkísérlem betölteni köztük
Joggal elfoglalt régi helyemet,
S mintha megfordult volna a világ,
Csak úgy fitymálva vetnek rám szemet.

Hiába nézek epedve rájuk
Elébbök tárva hü szerelmemet:
Hideg közönyt, köszivet találók
És egy gunyosoly rá a felelet...

Óh szem, te vén kihamvadó parázs,
Hol hagyta meg ígéző hatalmadat,
Hogy megértsenek most is, mint régen;
S csókra csábító gyújtó szavadat?

Minden fegyverem cserbe hagyhat már!
A nőhódítás díszes harcterén?
Ily rutul megcsal a hitvány remény?
Hát csak ezért, ezért születtem én?

Egyedül a sorstól számkivetve
Élni, mint egy szárnyaszegett madár...
Nem! ily élet nem illik létemhez:
Ily életnél sokkal szebb a halál.

Egy gyöngyvirágos, szép sirdomb alatt
Mindent feledve, csendben pihenni,
Hol nem csalna meg többé a remény,
Nem háborgatna, nem bántna senki..

Meghalni?...nem hisz ez szörnyű végzet!
Sirban pihenni rá érek talán:
Ha majd lesz, aki felkeres néha,
S virágot plántál sirom oldalán...

Nem lehet az, hogy vége volna már
Az ifjuság öröm-rózsáinak:
Csak azért mulnak néha-néha el,
Hogy azután szebben viruljanak!

Előre! még nincs veszve az élet,
Még érzi szívem, hogy szeretni tud;
Hisz annyi sok szép kisleány közül
Egy talán talán csak nekem is jut?

Szinte érzem már, hogy boldog leszek!
Hogy van, aki őrzi emlékemet,
Van, aki mély igaz szerelmével,
Boldoggá teszi árva szívemet.

Rajta tehát megújult erővel:
„Elhagyott madárnak kerül párja!”
Nem maradok a nagy viláért sem
Az ifjuság rokkant katonája.

V. G.

Gabona árok.

1909. október 16.

Békésen:		Budapesten:	
Buza 28.—	K-tól 29.60 K-ig	28.40 K-tól	29.70 K-ig.
Rozs 19.—	20.—	19.75	20.05
Árpa 14.20	—	14.75	14.95
Zab 14.40	—	15.70	16.—
Tengeri 12.60	13.20	14.20	14.50

Apró hirdetések.

Egy apró hirdetés egyszeri közléseért 4 sorig 10 fillért fizetendő; azontul minden további sor 5 fillérbe kerül.

Aki földet, házat, kertet, vagy bármi ingó vagy ingatlan dolgot akar **venni**, vagy **eladni**; aki cselédet **keres** és aki **szolgálatba akar lépni**, forduljon a „Békési Ujság” apróhirdetési rovatához. Négysoros apróhirdetés ára **csak 10 fillér**.

A mostani vizes lucskos időben orvosi tekintélyek ajánlják a galucsni használatát, a mely legolcsóbban beszerezhető Váradi Lajos divatáru házában, az Uri-utca sarkán.

Kövér sertéseket vesz napi áron Kocsor Jenő hentes a Véghe-féle házban.

Kertész Lajos fűszer és csemege üzletében egy jó családból való fiu tanulónak felvétetik.

Kerestetik. Jómunkás csizmadia segéd főjómunkára, azonnal felvétetik. Szabó Jánosnál Dobozon. 5

Veres ripária. Salamon Mihálynak VI ker. 42 szám alatt a Kázmán kertben. 8000 drb. I oszt. oltás alá való veres ripáriája van **eladó**. 4

Eladó ház. Egeresi Sándor III. kerület 488-ik számú háza a m. berényi utmentén szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonossal fenti szám alatt.

Csikós Jánosnak II. ker. 416 szám alatt sima oltásai vannak eladó, értekezhetni vele a fenti szám alatt.

Papp József szécsény-kerti szőlőjében 1000 darab sima csemege-faj szőlővessző oltása van eladó.

Idei igen szép szopos bárányhus naponta kapható **Weisz Mihály** huscsarnokában **B. Csabán** a postával szemben telefon 49. vidéki megrendelések eszközöltetnek. 3

Hirdetések

jutányosan felvétetnek
:: a kiadóhivatalban ::

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy még rövid ideig Bánhidán a volt Stark Gyula-féle helyiségben maradtok, hol a

bálakra

nagy választékban tartok raktáron: báli tánc cipőket, glacé- és cerna-kesztyűket, selyem és tüll sálakat, legyzőket, harisnyákat, fehér alsószoknyákat, hajtüket, hajfésűket, selyem zsebkendőket, csipkéket, s mindenféle betét selymeket; továbbá férfingek, gallérok, kézelők, gallérvédők, nyakkendők, inggombok, s csinos és jó kivitelű sewró és lackcipők, férfiharisnyák és harisnyatatrók.

Menyasszonyi fátyolok, koszorúk és virágok. Eredeti francia babák, illatszerrek, szivar, szivarka és pénz-

tárcák. nagy választékban.

a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve — tisztelettel

Váradi Lajos.

Gőzmalomnak, fakereskedésnek

is alkalmas

mintegy 6000 □ méter nagyságu üres telek (öt házhely) a katolikus temető során, továbbá

kerítés-oszlopnak, szerszámfának használható 5—6 teher ákácfa törzs,

az V-ik ker. 151-ik számú háznál megtekintés végett lerakva, eladó.

Bővebb értesítést ad

Kamutkerten

Ladányi Károlyné.

BLEUER MÓR

cementtelőcserép és cementárugyára

BÉKÉS

II. 535. köves-ut és motoros megálló mellett.

Gyártmányai:

Cementtelőcserép, mely jobb, ocsóbb, tartósabb, könnyebb, mint bármely más fedőanyag. E cserépek szabályosak, víz-áthatlanok, fagyellentállók s hófogóval vannak ellátva.

Cementlap konyhák, folyósók, üzletelviségek stb. kövezésére igen alkalmas.

Vasbetétes beton	Csatornakagyló
itatóvályu	Sírkő
Cementcső	Sírszegőkő
Kutkáva	Matárkő
Kutkagyló	s minden

más cementáru.

Portland- s román-cement
eladás.

Értesítés.

Van szerencsém értesíteni a. t. közönséget, hogy III. ker. 183. szám alatt (Kelemen-féle házban)

állandó raktárt tartok tüzelő és :: építési anyagokból ::

ugymint hasábos gyertyán, bükk, tölgy és négyes dorongfát; árusítok vagon rakományokban (vidékre is) ölenként, métermázsánként, valamint fölaprítva és házhoz szállítva, mindenkor a legolcsóbb napi áron. Kitűnő minőségű porosz és belföldi **kőszent**, darabos rostált **faszent** naponként és métermázsánként házhoz szállítva, valamint elsőrendű portland és román **cementet** és a legjobb minőségű élesdi darabos **meszet** a lehető legjobb minőségben és legolcsóbb árak mellett.

Érdeklődőknek szívesen szolgálok felvilágosítással és a minőség nálam bármikor megtekinthető.

Tisztelettel

SZÜLE ISTVÁN.

HEPP FERENC

KELMEFESTŐ ÉS VEGYTISZTÍTÓ
Békés, I., Szánthó Albert-utca 305.

Elfogad és a lehető legszebb és tartós színekre **fest**, vagy **vegyileg kitisztit** minden néven nevezendő

női-, férfi- és gyermek felsőruhaneműket

bármilyen kelméből, ugyszintén:

**ágy- és asztalterítőket, függönyöket, glassé
kezttyüket botkat**

és minden e szakmába vágó munkákat stb. **gyorsan** és **pontosan**.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönség becses pártfogását továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel:

HEPP FERENCZ.

Valódi tajtékárúk. — Pontos és jó munka.

Van szerencsém a tisztelt vevőközönség tudomására hozni, hogy ujonnan átalakított

óra- és ékszer- üzletemben

minden e szakmához tartozó áruk dus választékban a legolcsóbb és legjutányosabb áron kaphatók.

==== Raktáron tartok ====

valódi arany, ezüst, nickel, acél férfi és női zsebórákat pontos járásra kipróbálva; valódi 14 karátos arany jegygyűrűket, férfi és női köves gyűrűket, fülbevalókat, karcsattokat; valódi arany és ezüst férfi láncokat, női nyakláncokat; inga, fali és ébresztő órákat nagy választékban.

Javitó műhelyemben óra és ékszer javítások gyorsan, pontosan, jól és jótállás mellett eszközöltenek.

Minden nálam javított és eladott órákért 1 évi jótállást vállalok.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Soós János

óras és ékszerész

ezelőtt Weil Sándor.

Földben talált régi arany és ezüst pénzeket a legmagasabb árban veszek.

Finom szemüvegek és hőmérők.